

Nr 54

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen den 26 februari 1954 (nr 72) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å rusdrycker, m. m.; given Stockholms slott den 14 januari 1955.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) förordning om ändring i förordningen den 26 februari 1954 (nr 72) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å rusdrycker;

2) lag om ändrad lydelse av 30 § 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

GUSTAF ADOLF

Per Edvin Sköld

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges förslag om skärpt kontroll över utskänknings-skatten och viss förenkling i beräkningen av restauratörernas utskänkningsvinst. Förslagen, som föranletts av den nya ordningen för försäljning av rusdrycker, innefattar en provisorisk reglering i avvaktan på att definitiv ståndpunkt tages i fråga om formerna för utskänknings-skattens uttagande och om restauratörernas ersättning för utskänknings-skatten. Vidare förordas att omsättnings-skatt icke skall utgå för spritdrycker, som användes för vissa medicinska och farmaceutiska ändamål. Slutligen föreslås vissa formella ändringar i kommunalskattelagen, vilka sammanhänger med den nya rusdrycksförsäljningsförordningen.

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 26 februari 1954 (nr 72) angående omsättnings- och utskänkningskatt å rusdrycker.

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 26 februari 1954 angående omsättnings- och utskänkningskatt å rusdrycker skall upphöra att gälla, att 1 §, 2 § 1 och 3 mom., 4 §, 6—8 §§ och 10 § nämnda förordning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, samt att förordningens rubrik skall hava följande lydelse.

Förordning angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker och vin

(Nuvarande lydelse)

1 §.

För *rusdrycker*, som försäljas här i riket, skall, i den utsträckning och i den ordning nedan sägs, till staten erläggas dels omsättningskatt och dels utskänkningskatt.

2 §.

1 mom. Omsättningskatten upptages vid *detaljhandelsbolags* inköp av *rusdrycker* och utgår, där ej annat i 2 eller 3 mom. stadgas,

a) för *spritdrycker* — — — utminuteringspriset; samt

b) för *vin*, — — — av utminuteringspriset.

Utminuteringspriset utgöres — — — varornas utminuteringspriset.

3 mom. För *spritdrycker*, som jämlikt av Kungl. Maj:t med stöd av 1 kap. 4 § 3 mom. eller 2 kap. 10 § 5 mom. *förordningen den 18 juni 1937 angående försäljning av rusdrycker* meddelade bestämmelser hos partihandelsbolaget inköpas eller till riket införas, skall omsätt-

(Föreslagen lydelse)

1 §.

För *spritdrycker och vin*, som försäljas här i riket, skall, i den utsträckning och i den ordning nedan sägs, till staten erläggas dels omsättningskatt och dels utskänkningskatt.

2 §.

1 mom. Omsättningskatt upptages vid *detaljhandelsbolagets* inköp av *spritdrycker och vin* och utgår, där ej annat i 2 mom. stadgas,

a) för *spritdrycker* — — — utminuteringspriset; samt

b) för *vin*, — — — av utminuteringspriset.

Utminuteringspriset utgöres — — — varornas utminuteringspriset.

3 mom. För *spritdrycker*, som jämlikt av Kungl. Maj:t med stöd av 6 § 3 mom. eller 12 § 5 mom. *rusdrycksförsäljningsförordningen* meddelade bestämmelser hos partihandelsbolaget inköpas eller till riket införas, skall omsättningskatt utgå med en grundavgift av 2 kro-

(Nuvarande lydelse)

ningsskatt utgå med en grundavgift av 2 kronor 70 öre för liter.

4 §.

1 mom. Sker inköp av *rusdrycker* hos partihandelsbolaget, skall vid dryckernas betalning omsättningsskatt för desamma erläggas till detta bolag; och åligger det bolaget att i den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer, till statsverket inleverera omsättningsskatten.

2 mom. Vid inköp av *rusdrycker* annorledes än hos partihandelsbolaget åligger det *detaljhandelsbolag* att senast den femtonde dagen i månaden näst efter den, under vilken inköpet ägt rum, å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning insätta å dryckerna belöpande omsättningsskatt. Till grund för procentavgiften skall läggas varans beräknade utminuteringspris. Detaljhandelsbolaget skall senast den tjugonde dagen i månaden näst efter den, under vilken inköpet ägt rum, till kontrollstyrelsen avlämna en till riktigheten bestyrkt uppgift rörande köpeskillingens storlek, däri inberäknad tull- och fraktkostnad.

3 mom. Den, som enligt kontrollstyrelsens i föreskriven ordning meddelade tillstånd till riket inför

(Föreslagen lydelse)

nor 70 öre för liter. *Sådan skatt skall dock icke utgå för spritdrycker, som skola användas för tillverkning av varor, vilka enligt apoteksvarustadgan äro att hänföra till apoteksvaror, eller för spritdrycker, som av apotek skola utlämnas mot vederbörligt recept.*

4 §.

1 mom. Sker inköp av *spritdrycker och vin* hos partihandelsbolaget, skall vid dryckernas betalning omsättningsskatt för desamma erläggas till detta bolag; och åligger det bolaget att i den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer, till statsverket inleverera omsättningsskatten.

2 mom. Vid inköp av *spritdrycker och vin* annorledes än hos partihandelsbolaget åligger det *detaljhandelsbolaget* att senast den femtonde dagen i månaden näst efter den, under vilken inköpet ägt rum, *antingen å kontrollstyrelsens postgiro-konto eller* å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning insätta å dryckerna belöpande omsättningsskatt. Till grund för procentavgiften skall läggas varans beräknade utminuteringspris. Detaljhandelsbolaget skall senast den tjugonde dagen i månaden näst efter den, under vilken inköpet ägt rum, till kontrollstyrelsen avlämna en till riktigheten bestyrkt uppgift rörande köpeskillingens storlek, däri inberäknad tull- och fraktkostnad.

3 mom. Den, som enligt kontrollstyrelsens i föreskriven ordning meddelade tillstånd till riket inför

(Nuvarande lydelse)

rusdrycker för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål, skall genom insättning å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning erlægga å dryckerna belöpande omsättningsskatt. Importören har att, om så påfordras, i samband med ansökning om införseltillstånd hos *detaljhandelsbolaget* ställa av *bolaget* godkänd säkerhet för å *rusdryckerna* belöpande omsättningsskatt. Det åligger kontrollstyrelsen att vid beviljandet av tillstånd till införseln meddela de föreskrifter, som erfordras för erhållande av en betryggande kontroll å utgörandet av omsättningsskatten, ävensom att övervaka, att skatten vederbörligen inbetalas till statsverket.

6 §.

Utskänkningskatten upptages av *detaljhandelsbolag* vid försäljning av spritdrycker och starkvin till *innehavare av överlåtet tillstånd till utskänkning eller sådant tillstånd, som jämlikt 3 kap. 13 § förordningen den 18 juni 1937 angående försäljning av rusdrycker meddelats annan än detaljhandelsbolag.*

7 §.

För utskänkningskatten ansvarar vederbörlig *detaljhandelsbolag.*

(Föreslagen lydelse)

spritdrycker för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål, skall genom insättning *antingen å kontrollstyrelsens postgirokonto eller å statsverkets checkräkning i riksbanken* för kontrollstyrelsens räkning erlægga å dryckerna belöpande omsättningsskatt. Importören har att, om så påfordras, i samband med ansökning om införseltillstånd hos *kontrollstyrelsen* ställa av *styrelsen* godkänd säkerhet för å *spritdryckerna* belöpande omsättningsskatt. Det åligger kontrollstyrelsen att vid beviljandet av tillstånd till införseln meddela de föreskrifter, som erfordras för erhållande av en betryggande kontroll å utgörandet av omsättningsskatten, ävensom att övervaka, att skatten vederbörligen inbetalas till statsverket.

6 §.

1 mom. Utskänkningskatten upptages av *detaljhandelsbolaget* vid försäljning av spritdrycker och starkvin till *den å vilken rätt till utskänkning överlätits (rättighetsinnehavare).*

2 mom. I rättighetsinnehavares rörelse må icke utskänkas andra spritdrycker och starkviner än som inköpts i den ordning *detaljhandelsbolaget* bestämmer för förvärv av sådana drycker till utskänkningsändamål.

7 §.

1 mom. Kontrollen över beskattningen utövas av *kontrollstyrelsen.*
För utövande av skattekontrollen

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

äger kontrollstyrelsen anlita biträde av särskilda kontrolltjänstemän.

Kontrolltjänsteman äger att på anfordran när som helst erhålla tillträde till lokaler och utrymmen, som användas till utskänkning eller för lagerhållning av rusdrycker eller varor avsedda att tillhandahållas i samband med utskänkning.

2 mom. Rättighetsinnehavare skall utan ersättning ställa för kontrollen nödiga hjälpmedel till förfogande och lämna behövlig handräckning.

8 §.

Detaljhandelsbolag åligger

dels att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning insätta utskänknings-skatt, som belöper på spritdrycker och starkvin, vilka från bolaget under nästföregående månad försålts för utskänkningssändamål,

dels ock att senast den tjugonde dagen i varje månad till kontrollstyrelsen avlämna en till riktigheten bestyrkt uppgift rörande omfattningen av nämnda försäljning.

10 §.

1. Om ansvar i vissa fall för den, som vid lämnande av uppgift, varom i 4 § 2 mom. eller 8 § sägs, lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

8 §.

Detaljhandelsbolaget åligger

dels att senast den femtonde dagen i varje månad antingen å kontrollstyrelsens postgirokonto eller å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning insätta utskänkningsskatt, som belöper på spritdrycker och starkvin, vilka från bolaget under nästföregående månad försålts för utskänkningssändamål,

dels ock att senast den tjugonde dagen i varje månad till kontrollstyrelsen avlämna en till riktigheten bestyrkt uppgift rörande omfattningen av nämnda försäljning.

10 §.

1 mom. Utskänker någon spritdrycker eller starkvin i strid med bestämmelsen i 6 § 2 mom., straffes med dagsböter eller fängelse i högst ett år.

I fall som i första stycket avses må kontrollstyrelsen ålägga rättighetsinnehavaren att till detaljhandelsbolaget gälda det belopp som sty-

(Nuvarande lydelse)

2. Underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift, som i 4 § 2 mom. eller 8 § omförmäles, äger kontrollstyrelsen vid lämpligt vite förelägga den försumlige att uppfylla sin skyldighet. Där omsättningsskatt ej inom stadgad tid av detaljhandelsbolag inbetalas, eller där stadgad insättning av utskänkningskatt ej skett före utgången av månaden näst efter den, under vilken den myckenhet, för vilken skatten utgått, blivit försäld, må skatten utmätas med det belopp, vartill kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

(Föreslagen lydelse)

relsen prövar hava undandragits bolaget. Där sådant belopp icke inbetalas inom tid som av kontrollstyrelsen föreskrives, må beloppet på framställning av styrelsen omedelbart utmätas.

2 mom. Hava flera medverkat till gärning, som i 1 mom. sägs, gäller vad i 3 kap. 4 och 5 §§ strafflagen är stadgat. Den till vilken spritdrycker eller starkvin utskänkts vare dock ej förfallen till ansvar för annan medverkan än anstiftan.

3 mom. Bryter rättighetsinnehavare eller någon hos honom anställd i annat fall än i 1 mom. sägs mot vad i denna förordning är stadgat eller mot föreskrift, som meddelats med stöd av förordningen, straffes med dagsböter.

Brott som i detta mom. avses må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av kontrollstyrelsen.

4 mom. Husbonde ansvarar, där brott som i 1 och 3 mom. sägs begås av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, för brottet, liksom vore detta begånget av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt, att brottet skett utan hans vetskap och vilja.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1955.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 30 § 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 30 § 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

30 §.

4 mom. För partihandelsbolag, som avses i förordningen angående försäljning av rusdrycker, skall nettointäkten av handel med rusdrycker, där den enligt här ovan givna bestämmelser skulle beräknats till högre belopp, anses utgöra 5 procent å försäljningssumman för under beskattningsåret försålda rusdrycker med undantag för vara, vid vars försäljning bolaget enligt avtal med staten icke äger tillgodoräkna sig handelsvinst.

För systembolag, varom förmäles i nyssnämnda förordning, skall nettointäkten av utminuterung av rusdrycker, där den enligt här ovan givna bestämmelser skulle beräknats till högre belopp, anses utgöra 7 procent å försäljningssumman för under beskattningsåret utminuterade rusdrycker.

För utöware — — — försålda tobaksvaror.

(Föreslagen lydelse)

30 §.

4 mom. För det partihandelsbolag, som avses i rusdrycksförsäljningsförordningen, skall nettointäkten av handel med rusdrycker, där den enligt här ovan givna bestämmelser skulle beräknats till högre belopp, anses utgöra 5 procent å försäljningssumman för under beskattningsåret försålda rusdrycker med undantag för vara, vid vars försäljning bolaget enligt avtal med staten icke äger tillgodoräkna sig handelsvinst.

För det detaljhandelsbolag, varom förmäles i nyssnämnda förordning, skall nettointäkten av utminuterung av rusdrycker, där den enligt här ovan givna bestämmelser skulle beräknats till högre belopp, anses utgöra 7 procent å försäljningssumman för under beskattningsåret utminuterade rusdrycker.

För utöware — — — försålda tobaksvaror.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1955; dock att, såvitt avser beskattningen av systembolag, äldre bestämmelser skola tillämpas i fråga om 1956 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1956 eller tidigare år.

¹ Senaste lydelse av 30 § 4 mom., se 1938: 368.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om *ändring i förordningen den 26 februari 1954 (nr 72) angående omsättnings- och utskänkningskatt å rusdrycker, m. m.* samt anför därvid följande.

I. Kontrollen över utskänkningskatten m. m.

Inledning

Med skrivelse den 13 november 1954 har *kontrollstyrelsen* överlämnat en promemoria angående kontrollen över utskänkningskatten efter den nya rusdrycksförsäljningsförordningens ikraftträdande, m. m. Kontrollstyrelsen har meddelat, att styrelsen vid förslagets utarbetande haft samråd med *detaljhandelsbolaget för rusdrycker, 1953 års utskänkningsvinstkommitté, Sveriges centrala restaurangaktiebolag* samt *Sveriges hotell- och restaurangförbund*, vilka jämväl, efter remiss, avgivit yttranden över promemorian. I ärendet har dessutom *aktiebolaget vin- & spritcentralen* yttrat sig.

Kontrollstyrelsens förslag

Skattekontrollen. Gällande bestämmelser om utskänkningskatt är intagna i förordningen den 26 februari 1954 (nr 72) angående omsättnings- och utskänkningskatt å rusdrycker. Utskänkningskatten utgår från och med den 1 april 1954 för spritdrycker med 40 procent och för starkvin med 30 procent av varornas utminuteringspris. Skatten upptages av systembolagen vid försäljning av spritdrycker och starkvin till innehavare av utskänkningstillstånd. Systembolagen ansvarar för utskänkningskatten och inlevererar skatten månadsvis till statsverket. Varje månad skall systembolag till kontrollstyrelsen lämna uppgift rörande omfattningen

av ifrågavarande försäljning. Till de nämnda bestämmelserna ansluter sig vissa stadganden om ansvar för den som lämnat oriktig uppgift i nyssnämnda hänseende, om vitesföreläggande vid underlåtelse att lämna uppgift m. m.

Behovet av en skärpt kontroll över utskänkningskatten efter restriktionssystemets slopande berördes i olika sammanhang under behandlingen av de nykterhetspolitiska frågorna föregående år. Kontrollstyrelsen påpekade sålunda i yttrande över då framlagt förslag till omläggning av beskattningen av rusdrycker bland annat, att en fri utminuteringsordning skulle medföra en viss risk för utskänkning av utminuterad sprit och att det borde övervägas om icke kontrollen över utskänkningskatten skulle anordnas på samma sätt som varuskattekontrollen. En sådan ordning kunde enligt styrelsen genomföras enligt följande linjer.

Restauratörerna får inköpa rusdrycker till utminuteringspris och åläggas att månadsvis deklarerera under föregående månad inköpta eller försålda kvantiteter. Deklarationen bör kunna avgivas 15 dagar efter månadens utgång, och samtidigt härmed bör utskänkningskatten på inköpta eller försålda kvantiteter erläggas till kontrollstyrelsen genom insättning på postgiro. Vid en sådan omläggning uppkommer dock frågan om inarbetande i utskänkningskatten av systembolagens vinstandelar av handelsmarginalen å utskänkningskatten. Förslag härom synes böra utarbetas av utredningen rörande verkningarna på restaurangnäringen av utskänkningsvinstens avveckling m. m.

I proposition nr 28:1954 med förslag till förordning angående omsättnings- och utskänkningskatt å rusdrycker, m. m. framhölls i anledning av kontrollstyrelsens yttrande, att frågan om kontrollen över redovisningen av utskänkningskatten finge upptagas till omprövning, därest statsmakterna framdeles skulle komma att fatta beslut om övergång till en friare försäljning av rusdrycker.

Förevarande problem berördes även av särskilda utskottet vid 1954 års riksdag i utlåtande nr 1 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående riktlinjerna för den framtida nykterhetspolitiken. Utskottet uttalade därvid bland annat följande.

Utskottet har uppmärksammat, att då spritransoneringen helt bortfaller, detta skulle kunna få konsekvenser för uppbörden av utskänkningskatten å spritdrycker. Denna skatt upptages nämligen i samband med restauratörernas inköp hos systembolagen. En möjlighet till obegränsade spritinköp skulle kunna innebära en frestelse för illojala restauratörer att undandra sig utskänkningskatten. Såsom framhållits av departementschefen i den av riksdagen förut behandlade propositionen nr 28, torde uppbörden av denna skatt böra omprövas före en övergång till fri försäljning av spritdrycker.

Kontrollstyrelsen framhåller i sin förevarande promemoria, att en definitiv lösning av frågan efter de linjer, som tidigare angivits av styrelsen,

icke kunde genomföras innan ståndpunkt tagits i frågan om restauratörernas ersättning för utskänknings av spritdrycker och starkvin. Då denna fråga vore under övervägande inom utskänkningsvinstkommittén, vore det icke nu möjligt att genomföra en sådan omläggning av utskänknings-skatten. Det torde fördenskull bli erforderligt att under en viss övergångs-tid, i varje fall omfattande försäljningsåret 1 oktober 1955—30 september 1956, bibehålla den nuvarande utskänknings-skatten men genom provisoriska föreskrifter skärpa kontrollen över dess erläggande. Därvid borde eftersträvas å ena sidan att kontrollen bleve effektiv och å andra sidan att minsta möjliga ingrepp gjordes i det nuvarande systemet för beräkning av restauratörvinsterna.

Den av kontrollstyrelsen föreslagna provisoriska ordningen innebär i huvudsak följande. Restauratörerna får icke i sin rörelse utskänka andra rusdrycker än sådana som inköpts från detaljhandelsbolaget i den ordning bolaget bestämmer. I överlåtelsekontraktet mellan bolaget och restauratören skall stadgas skyldighet för den senare att företaga alla inköp på visst försäljningsställe och att därvid uppge, att varorna skall utskänkas.

Skattekontrollen lägges både på inköpsidan och utskänkningsidan. Därvid bör i första hand kontrolleras, att utskänkning icke äger rum av ut-minuteringsvis inköpta rusdrycker. Kontrollen å *inköpsidan* skulle möj-liggöras främst genom att detaljhandelsbolaget skulle ha att fortlöpande tillhandahålla kontrollstyrelsen uppgifter rörande de spritdrycker och stark-viner, som levererats till restaurang för utskänkningsändamål. Tyngdpunk-ten måste emellertid läggas på *utskänkningskontrollen*. För att denna skall kunna bli effektiv erfordras möjlighet till granskning av restaurangnotor och kassaremsor. Endast kassaregister, utrustade på sådant sätt att kon-trollstyrelsen anser sig kunna godkänna dem med hänsyn till de krav styrelsen måste ställa ur kontrollsynpunkt, bör få användas. Möjligheter måste finnas till avläsning och kontroll av nollställningen. Notor och kassaremsor bör sparas under den tid kontrollstyrelsen kan komma att föreskriva. Kontrollbesök bör avläggas relativt ofta. Därvid bör lagerin-ventering kunna verkställas för erhållande av en tillfredsställande av-stämning mot det bokföringsmässiga lagret. Stor vikt bör vid inspektionerna läggas vid att kassakontrollen är tillfredsställande ordnad. I vissa fall skulle det vara erforderligt att bokföringen i sin helhet ställes till kontroll-styrelsens förfogande för revision.

I övrigt innebär kontrollstyrelsens förslag att nu gällande ansvarsbestäm-melser för detaljhandelsbolag och dess personal slopas. I stället föreslås särskilda ansvarsbestämmelser för rättighetsinnehavare.

Beräkningen av utskänkningsvinsten. Restauratörernas vinst på utskänk-ningen är nu under avskrivning i enlighet med 1937 års riksdagsbeslut i ämnet. De närmare bestämmelserna angående utskänkningspriser, utskänk-

ningsvinst och därmed sammanhängande förhållanden meddelas av kontrollstyrelsen. Om den gällande ordningen lämnar styrelsen i hudsak följande redogörelse.

I varornas utminuteringspris, som fastställs av kontrollstyrelsen, ingår partipriset, omsättningsskatten och en viss handelsmarginal, vilken sedan den 1 april 1954 utgör för spritdrycker 6,5 procent, för starkviner 10 procent och för lättviner (svaga och musserande viner) 13 procent av varornas utminuteringspris.

Utskänkingspriset för vissa slag av spritdrycker — egentligt brännvin med ett partipris ej överstigande 2 kronor 50 öre för liter, enklare slag av eau-de-vie, som förskurits och tappats inom riket, samt punsch — fastställs av kontrollstyrelsen. För övriga spritdrycker fastställer restauratören själv utskänkingspris med iakttagande av vissa av kontrollstyrelsen uppställda regler, enligt vilka utskänkingsvinsten på visst sätt begränsas. I praktiken har restauratörerna icke underskridit de enligt angivna regler beräknade högsta utskänkingspriserna. Utskänkingspriset på viner bestämmas av restauratören.

I fråga om spritdrycker och starkvin, som utskänkes av allmänt restaurangbolag (Sveriges centrala restaurangaktiebolag), gäller, att restaurangbolaget vid inköpet till vederbörande systembolag erlägger varans hela *utskänkingspris* med avdrag av 1 procent å detta pris (»spillmånsersättning»). För utskänkningen av spritdrycker och starkvin äger restaurangbolaget härutöver av systembolaget åtnjuta s. k. fast kostnadsersättning med visst årligt belopp, som utbetalas av systembolaget med en tolfedel månatligen i efterskott.

Vad härefter angår spritdrycker och starkvin, som utskänkes av enskild restauratör, gäller att utskänkingsvinsten, d. v. s. skillnaden mellan å ena sidan utskänkingspriset och å andra sidan summan av det med detaljhandelsmarginalen minskade utminuteringspriset och utskänkingskatten, skall fördelas med 25 procent på systembolaget och 75 procent på restauratören. I syfte att begränsa det enskilda vinstintresset å rusdrycksförsäljningen har kontrollstyrelsen emellertid sedan år 1920 föreskrivit, att endast vissa årligen på förhand bestämda kvantiteter fått av restauratörerna inköpas på dessa villkor. Vid inköp av spritdrycker och starkviner utom dessa för varje restaurang fixerade vinstkvantiteter har restauratören att erlägga varans utskänkingspris med avdrag av 2 procent spillmånsersättning.

Enligt beslut av 1937 års riksdag skall kostnadsersättningarna och vinstkvantiteterna å spritdrycker och starkvin under en 25-årsperiod helt avvecklas. De nedskäres i enlighet härmed med 4 procent årligen. Under försäljningsåret 1 oktober 1954—30 september 1955 utgör sålunda kostnadsersättningarna resp. vinstkvantiteterna 32 procent av de år 1938 fastställda grundtalen och för försäljningsåret 1 oktober 1955—30 september 1956 nedskrivs de till 28 procent.

I fråga om musserande viner fördelas utskänkingsvinsten med 25 procent på systembolaget och 75 procent på restauratören, och i fråga om svaga viner utgör vinstandelarna 15 procent för systembolaget och 85 procent för restauratören. Villkoren är lika för restaurangbolaget och de enskilda restauratörerna, och någon ytterligare vinstbegränsning för restauratörens del förekommer icke.

Kontrollstyrelsen påpekar att restaurangfaktureringen handhaves av systembolagens kamerala avdelningar. Med hänsyn till att dessa avdelningar i samband med övergången till det nya försäljningssystemet kommer att ställas på avskrivning och arbetet överförs till central instans inom detaljhandelsbolaget, bör faktureringen enligt kontrollstyrelsen förenklas så, att den kan ombesörjas även å de utminuteringsställen, som levererar varor till restaurangerna.

Styrelsen föreslår till att börja med, att samtliga restauratörers inköp av spritdrycker och starkviner skall ske till utskänkingspriser, och att vinsten å utskänkningen av detaljhandelsbolaget utbetalas till restauratörerna. Förslaget innebär alltså, att den ordning som nu gäller för det allmänna restaurangbolaget i princip skall tillämpas också på de enskilda restauratörerna.

Beträffande det närmare förfarandet vid inköpen innehåller förslaget följande.

Samtliga restauratörer (både det allmänna restaurangbolaget och de enskilda restauratörerna) åläggas att rekvirera *spritdrycker och starkviner* på fastställd paginerad blankett, på vilken för varje vara anges utminuteringspriset och det utskänkingspris, som fastställts eller som restauratören eljest avser att tillämpa. På fakturan uträknas i butiken sammanlagda utminuteringspriset och sammanlagda utskänkingspriset. Restauratören betalar sammanlagda utskänkingspriset med avdrag för spillmänsersättning. Detaljhandelsbolaget redovisar till kontrollstyrelsen utskänningsskatten på det sammanlagda utminuteringspriset (40 procent för spritdrycker och 30 procent för starkviner).

I avseende på regleringen av restauratörernas vinster av utskänkningen föreslår kontrollstyrelsen följande. Kostnadsersättning för utskänkningen av spritdrycker och starkvin till det allmänna restaurangbolaget utbetalas liksom hittills månadsvis i efterskott. Med hänsyn till att denna ersättning på grund av penningvärdets fall reducerats betydligt snabbare än som avsetts genom den årliga nedskrivningen, synes emellertid enligt kontrollstyrelsen en höjning av bolagets spillmänsersättning från nuvarande 1 procent till 1,3 procent böra medges för försäljningsåret 1 oktober 1955—30 september 1956.

För de enskilda restauratörernas del föreslås en approximativ beräkning av vinstandelarna, innebärande att vinsten på utskänkningen av spritdrycker och starkvin för försäljningsåret den 1 oktober 1955—den 30 september 1956 fastställs till 90 procent av det föregående årets vinstbelopp. Styrelsen anför härvidlag.

För de enskilda restauratörernas del tillämpas från och med den 1 oktober 1955 en approximativ beräkning av vinstandelarna, så att för varje restauratör summan av vinstandelarna å spritdrycker och starkviner under försäljningsåret 1 oktober 1954—30 september 1955 reduceras med viss procent. Vinstkvantiteterna skulle för påföljande år enligt gällande regler minskas i proportionen 32 : 28 eller med 12,5 procent. Med hänsyn till den

fortgående stegringen av den genomsnittliga vinsten per liter å varor inköpta inom vinstkvantiteten kan man emellertid räkna med att restauratörernas vinstandelar under sistnämnda år vid ett bibehållande av hittillsvarande beräkningsmetoder skulle ha minskats med endast 7 å 8 procent. Då vidare spillmångsättningen, som hittills utgått endast å varor, som inköpts utom vinstkvantiteten, i fortsättningen av praktiska skäl bör utgå å hela den inköpta kvantiteten spritdrycker och starkviner, synes nyssnämnda reduktion av vinstandelarna för försäljningsåret 1 oktober 1955—30 september 1956 böra bestämmas till 10 procent av det föregående försäljningsårets vinstandelar. Det sålunda framräknade beloppet fördelas på månader på samma sätt som de hittillsvarande vinstkvantiteterna samt utbetalas förskottsvis till restauratörerna. För nya företag fastställer kontrollstyrelsen motsvarande belopp.

I fråga om utskänkning av lättvin förutsätter förslaget, att restauratörerna i fortsättningen i princip skall få verkställa inköp till utminuteringspriser. Detta innebär att de å ena sidan icke vidare får åtnjuta nu utgående rabatt å 13 procent men å andra sidan icke behöver avstå någon del av utskänkningsvinsten. Beträffande det centrala restaurangbolaget, som håller jämförelsevis låga utskänkingspriser å lättviner, torde enligt kontrollstyrelsen en sådan omläggning icke få nämnvärda ekonomiska konsekvenser. Däremot är — framhåller styrelsen — systembolagens vinstandelar å de enskilda restauratörernas utskänkning av lättviner något större än den 13-procentiga rabatten å utminuteringspriset. Detaljhandelsbolaget borde därför vid försäljning till enskild restauratör av lättviner för utskänkingsändamål få tillgodoräkna sig ett mindre pålägg på utminuteringspriset, förslagsvis 3 procent.

Remissyttrandena

Kontrollstyrelsens förslag lämnas helt utan erinran av aktiebolaget vin- & spritcentralen och 1953 års utskänkningsvinstkommitté. Detaljhandelsbolaget för rusedrycker anför erinringar endast på en punkt i förslaget om debiteringen av restauratörernas utskänkningsvinst.

Sveriges centrala restaurangaktiebolag vill i princip icke motsätta sig en provisorisk omläggning av debiteringsförfarandet och skattekontrollen, om en sådan omläggning anses nödvändig. Bolaget gör emellertid reservationer mot kontrollstyrelsens förslag i ett flertal avseenden.

Sveriges hotell- och restaurangförbund uttalar, att förbundet — då en omläggning av kontroll- och debiteringsförfarandet ansetts nödvändig — icke velat motsätta sig en sådan under förutsättning, att den icke får alltför ogynnsamma konsekvenser för restaurangnäringen. Också hotell- och restaurangförbundet anför erinringar mot kontrollstyrelsens förslag på vissa punkter.

Sveriges centrala restaurangaktiebolag framhåller, att något nödvändigt

samband icke synes föreligga mellan frågan om omläggning av skattekontrollen och frågan om omläggning av debiteringsförfarandet. Bolaget anför bl. a. följande.

På inköpssidan skulle kontrollen möjliggöras främst genom att detaljhandelsbolaget fortlöpande tillhandahölle kontrollstyrelsen uppgifter rörande de spritdrycker och starkviner, som levererats till restaurangerna för utskänkningsändamål. Dylika uppgifter kunna emellertid, såvitt bolaget kan finna, lika väl lämnas med nuvarande faktureringsystem. Förslaget till omlagd fakturering — vilket med hänsyn till pågående utredningar endast avser en provisorisk anordning — synes därför icke betingat av skattekontrollen utan av en önskan att i samband med nedskärningen av försäljningsorganisationen förenkla debiteringen. En dylik önskan för tjänar givetvis beaktande, förutsatt att icke från eljest gällande grundsatser principiella erinringar kunna resas mot de föreslagna provisoriska lösningarna.

Beträffande s k a t t e k o n t r o l l e n understryker *Sveriges hotell- och restaurantförbund* att de föreslagna åtgärderna och de föreskrifter kontrollstyrelsen kan komma att lämna icke bör bli av mer ingripande art än som oundgängligen betingas av de åsyftade kontrollmöjligheterna.

Sveriges centrala restaurangaktiebolag finner det från principiella utgångspunkter naturligt, att tanken på en omläggning av kontrollen över utskänkningsskatten efter mönster av varuskattekontrollen upptagits till närmare prövning. Den viktigaste anledningen till bedrägeririsen på detta område är emellertid enligt bolaget prisklyftan mellan utminuterade och utskänkta spritdrycker och en prisutjämnning mellan de båda detaljhandelsformerna framstår för bolaget som ett allmänt intresse. Riskerna för skatteförbrytelser bör dock enligt bolaget icke överdrivas. Det ifrågasättes huruvida faran är så överhängande, att icke någon tids erfarenhet av det nya försäljningssystemet utan större våda kunde avvaktas och huruvida det kan vara påkallat att genomföra kontrollen på ett i alla avseenden likformigt sätt över hela fältet. Avsevärda besparingar skulle kunna göras genom en förenkling av kontrollen i vad avser restaurangbolagens rörelser.

I övrigt anför bolaget följande.

De krav, som enligt förslaget skulle uppställas på restaurangernas kassaapparater, skulle medföra mycket betydande kostnader; för ett av dotterbolagen beräknade till c:a 170 000 kr. Förvaringen av notor och kassaremsor kommer att bli en lokal- och arbetskrävande uppgift. I förslaget har icke angivits, för huru lång tid sådan förvaring kommer att påfordras. Bolaget utgår ifrån att längre tids förvaring av ifrågavarande material än ett halvt år icke kan erfordras för efterkontrollen. I detta sammanhang anser bolaget sig böra påpeka, att notor i regel icke utskrivs på de egentliga folkrestaurangerna. Ett föreläggande att härvidlag vidtaga ändring skulle för serveringspersonalen medföra ökat arbete, vilket under rusnings-tillfällen ej skulle medhinnas.

Med stöd av uttalanden under förhandsöverläggningarna förutsätter bolaget, att om förslaget genomföres, ifrågavarande krav beträffande kassa-

apparater och notor komma att uppställas endast i sådana undantagsfall, där så av särskilda omständigheter påkallas.

Det är slutligen ett icke oviktigt önskemål, att de blivande kontrollanterna instrueras att avlägga sina kontrollbesök på restaurangerna vid tider, då serveringens behöriga fullgörande icke hindrar personalen att lämna den handräckning, som från kontrollantens sida kan begäras. Bolaget förutsätter, att detta betraktas som ett gemensamt intresse.

Beträffande beräkningen av utskänkningstvinsterna anföres i yttrandena följande.

Detaljhandelsbolaget för rusdrycker framhåller att viss risk föreligger att staten får vidkännas en inkomstminskning om förslaget genomföres i oförändrat skick. Bolaget erinrar om att detta synes utgå från att restauratörerna bibehåller nu gällande utskänkingspriser samt anför följande.

Restauratörerna har i praktiken veterligen icke i något fall underskridit de föreskrivna högsta utskänkingspriserna å spritdrycker. Genom den förordade omläggningen av vinstandelarnas beräkning göres dessa andelars storlek beroende av förhållandena under försäljningsåret 1 oktober 1954—30 september 1955, d. v. s. vinstandelarnas beräkning frikopplas fr. o. m. den 1 oktober 1955 från utskänkingsprisets höjd. Denna omständighet — som medför att restauratören icke längre har intresse av att ta ut högsta möjliga utskänkingspris, varigenom han själv bereder sig största vinst — kan leda till, att restauratör på grund av konkurrensskäl eller andra orsaker kommer att sänka utskänkingspriset under det, som tillämpas med nu gällande prisberäkningsnormer. En sådan sänkning av utskänkingspriset skulle i sin tur dra med sig, att statens andel av utskänkingsvinsten kommer att minska, vilket såsom nämnts icke varit avsikten vid förslagets utarbetande.

Detaljhandelsbolaget förutsätter, att kontrollstyrelsen, i den mån så finnes påkallat, utfärdar föreskrifter i syfte att förhindra en utveckling i angiven riktning.

Sveriges hotell- och restaurantförbund framhåller att det framlagda förslaget innehåller vissa osäkerhetsmoment för de enskilda företagen vad beträffar konsekvenserna av de till grund för förslaget liggande beräkningarna. Det låge i sakens natur, att beräkningar efter de relativt schablonartade metoder, som kommit till användning i kontrollstyrelsens förslag, kunde komma att verka ojämnt på de olika företagen. Det kunde därför ifrågasättas, om icke nu gällande system kunde bibehållas till dess ett förslag till definitiv lösning föreligger.

Denna synpunkt framhålles särskilt beträffande debiteringen av lättvin. Det vore enligt förbundet ur rättvisesynpunkt utan tvekan fördelaktigast, om det nuvarande debiteringssystemet beträffande lättviner finge gälla även i fortsättningen. Med hänsyn till önskemålet om ett enhetligt och därigenom förenklat debiteringsförfarande vill förbundet dock icke helt motsätta sig kontrollstyrelsens förslag. Förbundet är sålunda berett att

acceptera ett enhetligt inköpspris för lättviner om förslaget modifieras så att de restauranger som håller låga vinpriser åtminstone icke försättes i ett sämre läge än nu. Förbundet föreslår, att inköpspriset för de enskilda restauratörerna liksom för det allmänna restaurangbolaget sättes lika med utminuteringspriset, d. v. s. att det av kontrollstyrelsen föreslagna 3 procentpålägget för de förra sålunda slopas. I den mån restauratörerna genom en sådan ordning komme att gynnas, främjades samtidigt även strävandena för en övergång till alkoholsvagare varuslag.

I förevarande sammanhang anför förbundet bland annat följande.

Avsikten är ju att det föreslagna pålägget för de enskilda restauranterna skall träffa de restauranter som på grund av sin vinprissättning eljest skulle komma att gynnas genom omläggningen av debiteringsförfarandet. Emellertid bli konsekvenserna av denna omläggning och i än högre grad efter pålägget, att de restauranter som hålla lägre priser än genomsnittet komma i en missgynnad ställning medan restauranter med högre vinpriser komma i en ställning som är gynnsammare ju högre priser de tillämpa. Detta är en konsekvens som förbundet icke kan acceptera. Det kan icke vara rimligt, att de vinrestauranter och spritrestauranter som för närvarande taga ut relativt små marginaler på sin vinförsäljning skall få dessa ytterligare beskurna medan restauranter med redan stora marginaler skall få dessa ökade. En följd härav skulle kunna bli att företaget med låga vinpriser komme att justera dessa åtminstone upp till den nivå, där det som vunnits respektive förlorats på grund av omläggningen komme att väga jämnt. En sådan utveckling skulle knappast ligga i linje med strävandena att främja alkoholsvagare varuslag på bekostnad av alkoholstarkare.

Likartade synpunkter beträffande utskänkningspriset av lättvin anföres också av *Sveriges centrala restaurangaktiebolag*. Bolaget framhåller emellertid, att förslaget genom att gynna restauranger med höga vinpriser också innebär ett gynnande av de enskilda restauratörerna och ett missgynnande av den allmänna restaurangrörelsen. Bolaget anför härvid bland annat följande exempel.

Ett svagvin med ett utminuteringspris av exempelvis 5: — kr. för helbutelj kostar f. n. på SARA:s högklassrestauranger 7: — kr. Härav utgör 2 kr. 25 öre bolagets vinst. Denna skulle enligt förslaget sjunka till 2 kr., eller med 25 öre. Motsvarande utskänkningspris på en enskild A 2-restaurang torde ligga vid lägst 11: — kr. Härav utgör 5 kr. 65 öre vinst, och denna skulle enligt förslaget stiga till 5 kr. 85 öre, eller med 20 öre.

Ifrågavarande förlust vid oförändrat utskänkningspris skulle för de allmänna bolagen uppgå till ca 80 000 kronor för ett år.

I övrigt anför bolaget på förevarande punkt bland annat följande.

För restaurangbolagens vidkommande torde en mindre del av den föreslagna höjningen av spillmånssättningen på spritdrycker och starkvin från 1,0 till 1,3 procent vara avsedd som täckning för ifrågavarande förlust. Den omständigheten, att ett vinstbortfall på lättvin skall kompenseras med en vinstökning på spritdrycker och starkvin, för att en prishöjning på de

alkoholsvagare varuslagen skall kunna undvikas, belyser emellertid förslaget principiella svaghet. För den enskilda restaurangnäringens vidkommande har enligt förslaget motivering det 3-procentiga tillägget till utminuteringspriset tillkommit för att till det allmänna överföra den mer-vinst, som förslaget eljest skulle tillföra utskänkningsinnehavarna. Det är möjligt, att den föreslagna regeln kan fylla denna funktion, även om tillgängliga prisexempel knappast göra detta sannolikt. Regeln är emellertid till sin natur generell och undanröjer icke stimulansen till högre priser. Vid låga vinstpålägg medför regeln förlust, och den restauratör, som nöjt sig med sådana lägre vinster och alltså kommer att göra förluster, lär väl knappast underlåta att genom prishöjning täcka in sig härför, enbart av den anledningen att hans kolleger tack vare sina högre vinstpålägg göra motsvarande vinstökningar.

Därest icke en sådan omarbetning av förslaget i fråga om lättvinerna kan ske, att de påtalade olägenheterna elimineras, ifrågasätter bolaget, om de praktiska svårigheterna med det nuvarande faktureringsystemets bibehållande under provisorietiden är så betydande, att en omläggning är påkallad.

Beträffande debiteringen av spritdrycker och starkvin anser bolaget — om ett provisorium som det föreslagna förverkligas — att det vore motiverat att över hela fältet tillämpa samma nedskrivningskoefficient (förslagsvis 10 procent) och samma spillmånsersättning (förslagsvis 2 procent). Det framhålls att en sådan ordning under provisorietiden icke med skäl kan anses föregripa en mera definitiv lösning av ersättningsproblemen, då det i ett sådant sammanhang måste komma att röra sig om belopp av helt annan storleksordning, bl. a. beroende på den omfattande standardförbättring, som skett och sker på de egentliga folkrestaurangerna.

Bolaget erinrar om att de olika metoderna för vinstbegränsningen för den allmänna respektive den enskilda restaurangrörelsen medfört, att de allmänna bolagen erhållit reducerade ersättningsbelopp i ett försämrat penningvärde, medan den enskilda restaurangnäringen — tack vare stegrade bruttovinster per volymenhet — kunnat icke endast behålla utan t. o. m. öka sin ersättningssumma låt vara i ett försämrat penningvärde. Medan under tiden 1940—1953 bolagens ersättningar för utskänknigen av spritdrycker och starkvin nedgått från 2,8 till 2,4 milj. kr., har de enskilda restauratörernas bruttovinster på samma varuslag stigit från 8,1 till 10,5 milj. kr. (I nämnda belopp ingår även den s. k. spillmånsersättningen.)

Bolaget påpekar, att av den föreslagna höjningen av spillmånsersättningen för de allmänna företagen ca en tredjedel skulle åtgå för att täcka förlusten på lättvinsutskänknigen. I övrigt anför bolaget bl. a. följande.

För den enskilda restaurangnäringen skulle utskänkningsvinsten på spritdrycker och starkvin under provisorietiden utgå med dels 90 procent av de sammanlagda vinstandelsbeloppen under sistförflutna försäljningsår, dels spillmånsersättning med 2 procent på de totala inköpens utskänknings-

pris. Här föreligger alltså en dubbel ersättningshöjning, dels genom sänkningen av nedskrivningskoefficienten från 12,5 till 10 procent, dels genom breddningen av underlaget för spillmångersättningen. Förslaget har motiverats med att den avsedda vinstreduceringen i verkligheten aldrig kunnat ernås utan kompenseras av den stegrade genomsnittliga vinsten per liter. Vinstandelarna skulle därför egentligen ha minskats endast med 7—8 procent, men av praktiska skäl har man stannat vid 10 procent och i stället höjt spillmångersättningen. Mot den siffermässiga beräkningen i denna del torde inga väsentliga invändningar kunna göras, så länge man fasthåller vid att anordningarna under provisorietiden skola återspegla nu rådande vinstrelationer. Detta innebär emellertid, att man under nuvarande osäkra förhållanden garanterar den enskilda restaurangnäringen dess gynnade och restaurangbolagskoncernen dess missgynnade ställning.

När spillmångersättningen för restaurangbolagen på sin tid fastställdes till 1 procent av utskänkingspriset för hela den inköpta myckenheten spritdrycker och starkvin, motsvarade detta ungefär vad spillmångersättningen, på motsvarande sätt beräknad, utgjorde för den enskilda restaurangnäringen. Det uttalades då, att eftersom detta senare belopp undan för undan stege — med den fortgående nedskrivningen av vinstkvantiteterna — finge frågan om en förbättrad spillmångersättning även för bolagen efter någon tid upptagas till omprövning. Det kunde då icke förutses, att så lång tid skulle komma att förflyta, innan frågan om en rättvisare avvägning av utskänkingsersättningarna skulle på allvar aktualiseras. F. n. torde spillmångersättningen för den enskilda restaurangnäringen motsvara ca 1,6 procent på hela utskänkingsvärdet av ifrågavarande varuslag. Med erinran om att restaurangbolagens sammanlagda ersättning för rusdrycksutskänkningen relativt sett utgör föga mer än femtedelen av motsvarande ersättning till den enskilda restaurangnäringen (3 procent mot 14), vill centralbolaget ifrågasätta, om icke i nu förevarande sammanhang åtminstone den till restaurangbolagen utgående spillmångersättningen borde bringas i nivå med vad som gäller för näringen i övrigt.

Därest icke bolagets nu berörda förslag anses godtagbara bör det enligt bolagets mening övervägas, huruvida icke frågan om ändrade debiteringsgrunder kan särskiljas från frågan om skattekontrollen och anstå till dess 1953 års utskänkingsvinstkommitté framlagt sitt förslag.

Departementschefen

Kontrollstyrelsen föreslår i sin promemoria, att — i anslutning till att restriktionssystemet avskaffas den 1 oktober innevarande år — vissa åtgärder vidtages i syfte att skärpa kontrollen över uppbörden av utskänningsskatt och att förenkla debiteringen vid restaurangernas inköp av rusdrycker. Med förslagen avses att åstadkomma en provisorisk lösning av hithörande frågor i avvaktan på ett blivande ställningstagande till de förslag, som det ankommer på 1953 års utskänkingsvinstkommitté att framlägga.

I fråga om skattekontrollen innebär styrelsens förslag, att restauratörerna skall åläggas att företaga sina inköp på ett visst försäljnings-

ställe och att i sin rörelse icke utskänka andra drycker än som där inköpts. Vidare skulle detaljhandelsbolaget till kontrollstyrelsen lämna uppgifter om försäljningen till de olika restaurangföretagen. Kontrollstyrelsen skulle erhålla befogenhet att granska restaurangernas kassaredovisning, notor m. m. ävensom kunna ålägga restauratörerna att anskaffa kassaapparater och vidtaga de åtgärder i övrigt som kan finnas erforderliga för kontrollens utövande. I övrigt innebär förslaget att de nuvarande ansvarsbestämmelserna utgår och ersättes med bestämmelser om straff för rättighetsinnehavare som utskänker sprit och starkvin som icke inköpts i laga ordning, m. m.

Den sålunda föreslagna ordningen har i princip tillstyrkts vid remissbehandlingen. Sveriges hotell- och restaurangförbund samt Sveriges centrala restaurangaktiebolag understryker emellertid, att kraven på åtgärder från restauratörernas sida bör inskränkas till vad som oundgängligen erfordras för kontrollens genomförande. Restaurangaktiebolaget framhåller särskilt, att vissa av de ifrågasatta åtgärderna, exempelvis anskaffande av nya kassaapparater, kunde bli synnerligen kostnadskrävande.

I samband med föregående års beslut om en friare försäljning av rusdrycker framhölls, att den nya ordningen nödvändiggjorde en skärpt kontroll över restaurangernas inköp och försäljning av rusdrycker i syfte att förhindra att utminuterade rusdrycker användes till utskänkning. Kontrollen tänktes därvid utformad i huvudsaklig överensstämmelse med vad som nu gäller för varuskatten. Ett definitivt ståndpunktstagande härvidlag synes emellertid kunna ske endast i samband med en reglering av frågan om restauratörernas ersättning för utskänkningen. Då den kommitté, som sysslar med denna fråga, ännu icke slutfört sin utredning och förslag sålunda icke kan föreläggas årets riksdag, torde det vara nödvändigt att till vidare införa ett provisoriskt kontrollsystem. Det av kontrollstyrelsen framlagda förslaget synes i sådant hänseende kunna i huvudsak godtagas. I anslutning till vad som anförts vid remissbehandlingen vill jag understryka, att kontrollen bör genomföras på sådant sätt, att minsta möjliga olägenheter åsamkas restaurangföretagen. Med hänsyn till de nu ifrågasatta reformernas provisoriska karaktär bör det tagas till riktpunkt att icke låta kraven på kontrollanordningar — såsom kassaapparater och dylikt — gå utöver vad som kan komma att erfordras i framtiden efter en slutgiltig omläggning av skattekontrollen. Restauratörerna bör också ges rimlig tid att anpassa sig till den nya ordningen.

Med de erinringar, som nu gjorts, finner jag mig kunna tillstyrka de av kontrollstyrelsen föreslagna riktlinjerna för skattekontrollens genomförande. Härav påkallas åtskilliga ändringar i 1954 års förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å rusdrycker. Förslag härom har utarbetats inom finansdepartementet i huvudsaklig anslutning till ett vid kontrollstyrelsens promemoria fogat författningsutkast. I detta samman-

hang må endast ytterligare anmärkas, att de i författningsförslaget ingående ansvarsbestämmelserna endast avser utskänkning av spritdrycker och starkvin men icke lättvin. Anledningen härtill är, att lättvin sedan den 1 april 1954 fritagits från utskänkningsskatt. Såsom nedan närmare skall utvecklas anser jag, att det allmänna även i fortsättningen bör förbehålla sig andel i vinsten på utskänkning av lätta viner. I den mån särskilda kontrollföreskrifter erfordras i syfte att förhindra att rättighetsinnehavare utskänker utminuterade lättviner för att sålunda undandra detaljhandelsbolaget dess andel av utskänkningsvinsten, torde bestämmelser härom böra — på grundval av föreskrifter från kontrollstyrelsen enligt 41 § andra stycket rusdrycksförsäljningsförordningen — intagas i överlåtelsekontraktet. Då rättighetsinnehavare endast i vissa fall skulle kunna bereda sig vinning genom ett sådant förfarande och då vinsten i allmänhet skulle bli ringa, torde kontraktbestämmelserna innebära tillräcklig garanti mot missbruk.

Jag övergår härefter till frågan om beräkningen av u t s k ä n k n i n g s v i n s t e n och därmed sammanhängande spörsmål.

I detta hänseende gäller enligt 3 kap. 16 § 2 mom. i 1937 års rusdrycksförsäljningsförordning att kontrollstyrelsen skall utfärda erforderliga föreskrifter för restauratörernas rusdrycksinköp. Dessa föreskrifter skall bl. a. innebära, att restauratörens ekonomiska fördel, så långt ske kan, ej göres beroende av myckenheten utskänkta rusdrycker och starkare viner. En bestämmelse av samma innebörd har införts i 41 § andra stycket av 1954 års rusdrycksförsäljningsförordning.

Vägledande för kontrollstyrelsens tillämpning av nyssnämnda stadgande i 1937 års förordning har varit vissa uttalanden som gjordes av statsmakterna i samband med förordningens antagande.

Den sedan 1937 gällande ordningen för begränsning av det enskilda vinstintresset inom utskänkningen innebär, att restauratören får tillgodoräkna sig vinst endast å en viss kvantitet spritdrycker och starkvin. Denna kvantitet nedskrivs med 4 procent varje år, och utgör innevarande försäljningsår 32 procent av grundtalet. Inom vinstkvantiteten fördelas vinsten med 25 procent på systembolagen och 75 procent på restauratören. För utskänkning utöver vinstkvantiteten åtnjutes endast s. k. spillmånsersättning med 2 procent å utskänkingspriset. Beträffande de allmänna restaurangbolagens utskänkning fastställs icke vinstkvantiteter utan i stället vissa kostnadsersättningar, som sänkes varje år i takt med de privata restaurangernas vinstkvantiteter. Spillmånsersättning utgår till allmänt restaurangbolag med 1 procent för hela utskänkningen. Den sålunda gällande ordningen avser icke utskänkningen av mousserande och svaga viner. I fråga om mousserande viner fördelas utskänkningsvinsten med 25 procent på systembolaget och 75 procent på restauratören och i fråga om svaga viner utgör vinstandelarna 15 procent för systembolaget och 85 procent för restaura-

tören. Villkoren är lika för restaurangbolaget och de enskilda restauratörerna och någon ytterligare vinstbegränsning förekommer icke.

Kontrollstyrelsens förslag syftar till en förenklad beräkning av priser och vinster vid försäljningen till restaurangerna och har närmast föranletts av den omorganisation av detaljhandeln med rusdrycker som beslutats av 1954 års riksdag. Enligt vad styrelsen framhåller, medför omorganisationen bl. a. att de kamerala avdelningarna vid systembolagen avvecklas den 1 oktober innevarande år, och beräkningen av restauratörvinsterna kommer därvid att överflyttas till utminuteringsbutikerna. Styrelsen anser därför nödvändigt att från nämnda tidpunkt införa förenklade beräkningsgrunder. Även i detta avseende är styrelsens förslag avsett att utgöra ett provisorium i avvaktan på ett framtida beslut i anledning av utskänkingsvinstkommitténs förslag. I vad förslaget avser utskänkningen av spritdrycker och starkvin innebär detta för de enskilda restauratörernas del, att vinsten icke beräknas för viss kvantitet rusdrycker. I stället skall vinsten för försäljningsåret 1 oktober 1955—1 oktober 1956 beräknas till 90 procent av vinstbeloppet för innevarande försäljningsår. Samtidigt skulle spillmånsersättningen beräknas på hela utskänkningen av spritdrycker och starkvin i stället för endast på den del därav som faller utom vinstkvantiteten. För den allmänna restaurangrörelsens del föreslås endast den ändringen, att spillmånsersättningen höjes från 1 till 1,3 procent.

I fråga om utskänkningen av lättviner föreslås att försäljningen — såväl till enskild restauratör som allmänt restaurangbolag — skall ske till utminuteringspris med slopande av nu gällande rabatt å 13 procent. De enskilda restauratörerna skulle därjämte erlægga 3 procent av utminuteringspriset. Restauratörerna skulle sedan få tillgodogöra sig hela den uppkommande utskänkingsvinsten.

Vid remissbehandlingen har vissa ändringar föreslagits av Sveriges centrala restaurangaktiebolag i fråga om debiteringsgrunderna för spritdrycker och starkvin. Enligt bolagets förslag skulle vinstnedskrivningen ske i samma proportion för allmänna och enskilda företag, förslagsvis 10 procent, och samma spillmånsersättning (2 procent) lämnas alla företag.

I vad avser lättvinerna har såväl Sveriges hotell- och restaurantförbund som Sveriges allmänna restaurangaktiebolag framhållit att förslagets genomförande skulle medföra olika resultat för skilda restaurangföretag. Hotell- och restaurantförbundet föreslår att de enskilda restauratörerna liksom de allmänna bolagen skulle få inköpa lättvin till utminuteringspriser utan särskilt 3-procentpålägg. Båda dessa remissinstanser ifrågasätter om icke den nuvarande ordningen kan bibehållas beträffande dessa viner.

I likhet med kontrollstyrelsen finner jag angeläget, att det nya detaljhandelsbolaget icke skall vara nödsakat att enbart för debiteringsarbetet vid restaurangernas rusdrycksinköp bibehålla en särskild organisation,

motsvarande systembolagens kamerala avdelningar. Vissa provisoriska för-
enklingar i de för debiteringen gällande grunderna synes därför böra vid-
tagas redan från och med nästa försäljningsårs början.

Behovet av förenklingar gör sig framför allt gällande i fråga om för-
säljningen av spritdrycker och starkvin. Såsom tidigare nämnts har kon-
trollstyrelsen föreslagit en schablonregel av innebörd att de enskilda
restauratörernas vinst skulle nedskrivras med 10 procent från innevarande
till nästkommande försäljningsår. Då förslaget är förbundet med en ökning
av spillmångsersättningen, är det förhållandevis förmånligt för restaura-
törerna. Det bör emellertid framhållas, att den föreslagna ordningen kan
förutsättas bli tillämpad endast såsom ett kortare provisorium. Jag vill
därför icke motsätta mig förslaget på denna punkt.

Beträffande de allmänna restaurangbolagen finner jag i likhet med
kontrollstyrelsen, att anledning icke föreligger att nu ändra reglerna för
nedskrivningen av den bolagen tillkommande kostnadsersättningen. En
viss jämkning i spillmångsersättningen synes emellertid böra ske. Den av
kontrollstyrelsen föreslagna höjningen från 1 till 1,3 procent torde till
viss del ha betingats av den förlust för bolagen, som kunde väntas upp-
komma om debiteringsgrunderna för lättvin ändrades i enlighet med sty-
relsens förslag. Då jag — såsom framgår av det följande — icke anser
skäl föreligga för ändring i sistnämnda hänseende, torde höjningen böra
sättas något lägre än 3 promille, förslagsvis till 2 promille. Jag kan så-
lunda icke förorda några ändringar av den omfattning Sveriges centrala
restaurangaktiebolag påyrkar i vad avser de till de allmänna bolagen
utgående ersättningarna för utskänkningsvinsten. Ett ställningstagande till dessa
spörsmål torde böra anstå till dess ersättningsfrågan i dess helhet upp-
tages till prövning.

Den förenkling vid restaurangernas inköp av lättviner som skulle kunna
vinnas med kontrollstyrelsens förslag synes icke vara av större betydelse.
Ett bibehållande av nuvarande ordning på denna punkt torde sålunda icke
utgöra något hinder för de lokala kameralavdelningarnas avveckling. Å
andra sidan är förslaget, såsom påpekats vid remissbehandlingen, förbundet
med vissa nackdelar. Bl. a. skulle restaurangernas försäljningsresultat på-
verkas i olika mån alltefter de utskänkningspriser som tillämpas. Genom
det föreslagna 3-procenttillägget för de enskilda restauratörerna erhålles
visserligen någon utjämning mellan enskild och allmän restaurangnäring,
men detta inverkar icke på nyssnämnda förhållande. Icke heller genom
andra tänkbara jämkningar i förslaget synes något väsentligt vara att
vinna. Med hänsyn till vad nu anförts förordar jag att den nuvarande
ordningen tillsvidare bibehålles i fråga om försäljningen av lätta viner.

Jag finner mig sålunda — med förut angiven ändring i fråga om spill-
mångsersättningen till de allmänna bolagen — kunna tillstyrka kontroll-
styrelsens förslag i fråga om beräkningen av utskänkningsvinst, såvitt avser

spritdrycker och starka viner, varemot nuvarande ordning beträffande lättvinerna bör bibehållas tillsvidare.

Såsom tidigare nämnts är grunderna för beräkningen av utskänkningsvinsten icke reglerade i författning på annat sätt än genom en rambestämmelse i rusdrycksförsäljningsförordningen. Den närmare utformningen av reglerna ankommer på kontrollstyrelsen. Därest från riksdagens sida invändning icke göres mot vad jag här förordat, förutsätter jag att kontrollstyrelsen kommer att genomföra därav påkallade åtgärder. De nya grunderna bör tillämpas intill dess en slutgiltig reglering i fråga om restauratörernas ersättning för utskänkningsvinster kan träda i kraft. Härav följer, att om en sådan ordning icke kan tillämpas från och med den 1 oktober 1956, kontrollstyrelsen skall verkställa fortsatt nedskrivning av restauratörernas vinster på spritdrycker och starkvin efter i princip samma metod som här förordats med avseende å försäljningsåret 1955/56.

Omläggningen av reglerna för nedskrivning av restauratörernas vinstandelar samt den förordade justeringen av spillmånsersättningarna torde komma att medföra någon minskning av statens eljest påräknade inkomst av utskänkningsvinster. Å andra sidan möjliggöres såsom tidigare nämnts besparingar i detaljhandelsbolagets administration. Däremot synes icke nu böra tillåtas, att statens andel av utskänkningsvinsten reduceras av den anledningen att restauratörerna förändrar prissättningen på spritdrycker och starkvin. På sätt detaljhandelsbolaget förordat torde det få ankomma på kontrollstyrelsen att vidtaga de åtgärder, som i sådant hänseende befinnes erforderliga.

II. Omsättningsskatten å spritdrycker för medicinskt ändamål

I skrivelse den 25 maj 1954 har medicinalstyrelsen bl. a. gjort framställning om befrielse från omsättningsskatt för spritdrycker, som tillhandahålles apotek och läkemedelsfabriker för medicinskt och farmaceutiskt ändamål. Över framställningen har, såvitt nu är i fråga, yttrande avgivits av kontrollstyrelsen den 11 september 1954.

Gällande bestämmelser. För spritdrycker, som för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål i enlighet med därom meddelade bestämmelser inköpes hos partihandelsbolaget eller importeras, utgår enligt 2 § 3 mom. förordningen om omsättnings- och utskänkningsskatt å rusdrycker omsättningsskatt med en grundavgift av 2 kronor 70 öre för liter. Partihandelsbolagets försäljning för ifrågavarande ändamål regleras i kungörelsen den 18 december 1918 (nr 987) angående försäljning av sprit och andra alkoholhaltiga varor för vissa särskilda ändamål. Förenämnda import regleras i kungörelsen den 18 december 1918 (nr 989) angående resandes rätt till införsel av rusdrycker ävensom an-

gående införsel av alkoholhaltiga varor för särskilda ändamål. Nyssnämnda kungörelser har av Kungl. Maj:t utfärdats med stöd av bemyndiganden i 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning. Motsvarande bemyndigande återfinnes i 1 kap. 4 § 3 mom. och 2 kap. 10 § 5 mom. i den nu gällande förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker samt i 1 kap. 6 § 3 mom. och 2 kap. 12 § 5 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521).

Medicinalstyrelsens framställning. Styrelsen erinrar inledningsvis om att den då inom styrelsen arbetande medicinaltaxekommittén i skrivelse till styrelsen den 17 december 1953 anhållit, att styrelsen skulle taga under övervägande frågan huruvida skatt fortsättningsvis borde uttagas på spritdrycker, som för farmaceutiskt ändamål tillhandahölls apoteken och, i viss utsträckning, läkemedelsindustrin. Vidare erinrar styrelsen om att styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 maj 1949 uttalat sig för att spritdrycker, som ingår i läkemedel eller användes för medicinska och farmaceutiska ändamål, icke borde belastas av skatt. I nämnda skrivelse meddelades, att en inom styrelsen verkställd utredning, baserad på apotekens inköp av sprit under år 1947, hade givit vid handen att, om den sålunda inköpta spriten hade ersatts med s. k. skattefri sprit, läkemedelspriserna sammanlagt skulle ha sjunkit med omkring 1,7 miljoner kronor. Det syntes medicinalstyrelsen mindre tillfredsställande, att skatt uttoges på en vid läkemedelsframställning betydelsefull vara samtidigt som statsmakterna på andra vägar sökte nedbringa läkemedelspriserna. I sin förevarande skrivelse vidhåller styrelsen sin sålunda uttalade principiella inställning och framhåller att frågan om skatt på de avsedda spritdryckerna borde upptagas till prövning.

Kontrollstyrelsen. Styrelsen ansluter sig i princip till medicinalstyrelsens uppfattning och finner det angeläget, att den föreslagna skattefriheten genomföres snarast med hänsyn till omarbetningen av gällande medicinaltaxegrunder. Styrelsen föreslår, att i förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt å rusdrycker intages en bestämmelse om att kontrollstyrelsen efter samråd med medicinalstyrelsen skall äga medgiva befrielse från skyldighet att erlagga omsättningsskatt för sprit och spritdrycker, som försäljes eller införes för vissa medicinska eller farmaceutiska ändamål. Skattefriheten bör dock enligt kontrollstyrelsen huvudsakligen förbehållas sådana läkemedel som enligt apoteksvarustadgan är att anse som apoteksvaror samt sådana spritdrycker och alkoholhaltiga läkemedel som på apotek försäljs mot recept.

Kontrollstyrelsen erinrar om att styrelsen med stöd av förutnämnda kungörelse angående försäljning av sprit och andra alkoholhaltiga varor för vissa särskilda ändamål utfärdat tillstånd för varje föreståndare för apotek att tills vidare inköpa för apoteksrorelsen erforderliga kvantiteter absolut alkohol, sprit, franskt brännvin och vin. Vissa apotek hade där-

jämte tillstånd att inköpa rom. Läkemedelsfabrikerna erhöle efter ansökan tillstånd — vanligen för ett kalenderår i sänder — att inköpa erforderliga kvantiteter sprit, spritdrycker och vin.

Styrelsen anser icke lämpligt att genomföra den ifrågasatta skattefriheten genom ändring i förordningen den 1 juli 1918 (nr 508) angående handel med skattefri sprit. Härom uttalas följande.

Ett genomförande av den förordade skattefriheten skulle kunna ske antingen genom att apoteken och läkemedelsfabrikerna efter vissa ändringar i förordningen den 1 juli 1918 (nr 508) angående handel med skattefri sprit meddelas erforderliga inköpstillstånd eller genom att i förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt å rusdrycker inför bestämmelser om undantag från omsättningsskatt för vissa spritdrycker, som försäljs till apotek eller för läkemedelstillverkning. Förordningen angående handel med skattefri sprit förutsätter som villkor för skattefriheten i första hand att spriten skall vara denaturerad eller i andra hand att kontroll över spritens förbrukning kan ersätta vad som brister ifråga om denaturering. Enligt förordningen kan koncentrerad sprit, men icke egentliga spritdrycker, säljas till den som erhållit kontrollstyrelsens tillstånd. Med hänsyn till att apoteken och i några fall även läkemedelsfabrikerna använder, förutom odenaturerad sprit, även egentliga spritdrycker för sina beredningar och att apoteken under särskilda villkor äger återförsälja spritdrycker, varigenom kontrollen över varans slutliga användning omöjliggöres, synes det mindre lämpligt att inarbeta bestämmelserna om skattefrihet för medicinalsprit i förordningen angående handel med skattefri sprit.

I fråga om den förutnämnda begränsningen av skattefriheten anför styrelsen följande.

Skattelättnaden synes icke kunna utsträckas att omfatta alla spritdrycker som används av apotek och läkemedelsfabriker. Dessa företag använder nämligen spritdrycker även för tillverkning av s. k. för allmänna handeln frigivna läkemedel, vilka i viss omfattning tillverkas av andra företag, huvudsakligen inom den kosmetiska industrien. Enär något skäl till ändring i beskattningen av de kosmetiska preparaten icke föreligger i detta sammanhang och då någon klar gränslinje icke kan dragas mellan frigivna läkemedel och kosmetiska preparat, finner kontrollstyrelsen att skattefriheten huvudsakligen bör förbehållas sådana läkemedel som enligt apoteksvarustadgan är att anse som apoteksvaror samt sådana spritdrycker och alkoholhaltiga läkemedel som på apotek försäljs mot recept.

Den härigenom uppkommande olägenheten att apoteken blir tvungna att använda såväl beskattade som obeskattade spritdrycker torde i huvudsak kunna elimineras genom att tillverkningen av de på apoteken vanligast förekommande alkoholhaltiga läkemedel, som icke är apoteksvaror, koncentreras till ett fåtal apotek på liknande sätt som nu är fallet med apotekens tillverkning av varuskattepliktiga varor. Kontrollstyrelsen förutsätter att närmare föreskrifter beträffande apotekens användning av skattefria och skattelagda spritdrycker kommer att utfärdas av medicinalstyrelsen.

Departementschefen. Under senare år har från statsmakternas sida olika åtgärder vidtagits i syfte att förbilliga läkemedlen. Det synes naturligt att denna strävan fullföljes också genom slopande av beskattningen på sådan sprit som användes för medicinskt eller farmaceutiskt ändamål. Jag ansluter mig därför i princip till den ståndpunkt som intagits av medicinalstyrelsen och kontrollstyrelsen. Den ifrågasatta skattelättnaden synes emellertid icke böra åvägbringas på så sätt att kontrollstyrelsen bemyndigas att medgiva befrielse från skatt i ifrågakommande fall. Enligt min mening bör skattefriheten i stället fastställas i författningen. Jag förordar sålunda, att förordningen angående omsättnings- och utskänkningskatt ändras så att skattefrihet stadgas för spritdrycker, som skall användas för tillverkning av varor, vilka enligt apoteksvarustadgan är att hänföra till apoteksvaror samt för spritdrycker som av apotek utlämnas mot vederbörligt recept. Den sålunda förordade skattebefrielsen skulle enligt gjorda beräkningar medföra en inkomstminskning för staten å 1,2 å 1,3 miljoner kronor.

I detta sammanhang vill jag nämna att jag tidigare i dag anmält fråga om ny kungörelse angående försäljning av sprit å apotek för medicinskt ändamål. Enligt den nya kungörelsen skall apotekens rätt att mot recept försälja sprit begränsas till sådana fall då spriten är avsedd för utvärtes bruk, desinfektion av instrument och liknande ändamål. I enlighet härmed kommer apoteksförsäljning av spritdrycker för konsumtionsändamål icke vidare att tillåtas.

III. Fråga om viss ändring i kommunalskattelagen

I 30 § 4 mom. kommunalskattelagen meddelas vissa bestämmelser om beräkning av nettointäkten bl. a. för partihandelsbolag, som avses i förordningen angående försäljning av rusdrycker samt för systembolag. Enligt nämnda lagrum skall nettointäkten av partihandelsbolags handel med rusdrycker, där densamma enligt eljest gällande regler skulle beräknats till högre belopp, anses utgöra fem procent å försäljningssumman för under beskattningsåret försålda rusdrycker med undantag för vara, vid vars försäljning bolaget enligt avtal med staten icke äger tillgodoräkna sig handelsvinst. För systembolag skall nettointäkten av utminuterung av rusdrycker, där den enligt eljest gällande bestämmelser skulle beräknats till högre belopp, anses utgöra sju procent å försäljningssumman för under beskattningsåret utminuterade rusdrycker.

De berörda bestämmelserna avser den nu gällande ordningen för försäljning av rusdrycker. Då den föregående är antagna nya rusdrycksförsäljningsförordningen träder i kraft den 1 oktober i år och systembolagen i samband därmed ersättes av det nybildade detaljhandelsbolaget för rus-

drycker, torde bestämmelserna böra ändras till överensstämmelse med den nya ordningen. Jag förordar sålunda, att 30 § 4 mom. ändras så, att hänvisning sker till den nya rusdrycksförsäljningsförordningen i stället för till motsvarande nu gällande författning samt att den bestämmelse som avser systembolagen kommer att hänföra sig till detaljhandelsbolaget för rusdrycker. Härutöver torde också en materiell översyn av de berörda beskattningsreglerna vara påkallad. Denna fråga kan emellertid upptagas till prövning först sedan 1953 års utskänkningsvinstkommitté framlagt förslag till reglering av restauratörernas ersättning för utskänknigen.

IV. Departementschefens hemställan

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till dels *förordning om ändring i förordningen den 26 februari 1954 (nr 72) angående omsättnings- och utskänkningskatt å rusdrycker*, dels *lag om ändrad lydelse av 30 § 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)*.

Föredragande departementschefen hemställer, att nämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand